

|     |  |   |
|-----|--|---|
| 16. | поема  | 1 бод   |
| 17. | а) <i>Српски књижевни гласник</i><br>б) Богдан Поповић<br>в) 1920.<br>напомена: признају се само пун назив часописа и пуно име и презиме уредника. | Уколико је дат само један тачан одговор, онда се не даје ниједан бод. Уколико су дата два или сва три тачна одговора, онда се даје један бод. |
| 18. | б) од пролећа 1744. године до почетка лета 1745. године  | 1 бод   |
| 19. | Милован Видаковић<br>напомена: признаје се само пуно име и презиме писца   | 1 бод   |
| 20. | а) алузија   | 1 бод   |

**Школска 2013/2014. година**  
Окружно такмичење ученика гимназија  
и средњих стручних школа  
Књижевна олимпијада

IV разред

|    |   |  |
|----|---|--|
| 1. | <p>На линијама напиши име и презиме оба јунака који воде дијалог у следећем одломку и одреди из ког је дела овај одломак.</p> <p>„Памтим све. Никад ме ниси узео у крило... Никад се ниси поиграо са мном. Ни пожелео срећан пут.”</p> <p>„Шта ти то говориш?”</p> <p>„Гонио си ме да радим више но други. И Тола Дачић лепшу је младост имао од мене. Ни по оделу се нисам разликовао од слугу (...)”</p> <p>„Престани!”</p> <p>Имена и презимена јунака који воде овај дијалог су:<br/>_____ и _____.</p> <p>Овај одломак је из романа _____.</p> |  |
| 2. | <p>Пажљиво прочитај следећи текст и допуни га појмом који недостаје.</p> <p>Хајдегер је у склопу своје филозофске оријентације развио посебан тип филозофске интерпретације песништва и значајно је утицао на развој методе филозофске _____,</p> <p>тј. вештине разумевања и тумачења књижевних текстова.</p>  |  |

|                      |  |                      |       |              |                   |       |            |                  |       |               |                   |       |                   |                  |  |  |                 |  |  |  |
|----------------------|--|----------------------|-------|--------------|-------------------|-------|------------|------------------|-------|---------------|-------------------|-------|-------------------|------------------|--|--|-----------------|--|--|--|
| 3.                   | <p>Дело <i>Прољећа Ивана Галеба</i> Владана Деснице је:</p> <p>а) психолошки роман;<br/> б) роман река;<br/> в) роман тока свести;<br/> г) лирски роман.</p> <p style="text-align: center;">Заокружи слово испред тачног одговора.</p>   |                      |       |              |                   |       |            |                  |       |               |                   |       |                   |                  |  |  |                 |  |  |  |
| 4.                   | <p>Пажљиво прочитај следеће реченице. Поред тачних заокружи <b>Т</b>, а поред нетачних <b>Н</b>.</p> <p>а) Теорија рецепције представља такав методолошки приступ књижевном делу који у средиште ставља однос аутора и читалачке публике, а заснива се на истраживањима немачког теоретичара Ханса Роберта Јауса. <span style="float: right;"><b>Т Н</b></span></p> <p>б) Од посебног значаја за савремену теоријску мисао јесу истраживања семиотичара Јурија Лотмана, који главни део својих истраживања посвећује проучавању књижевног дела као знаковне структуре. <span style="float: right;"><b>Т Н</b></span></p> <p>в) Следећи феноменолошку филозофску и естетичку мисао Хусерла и Конрада, који испитују како се свет, односно уметнички предмет конституише у нашој свести, Волфганг Кајзер пренео је феноменологију у науку о књижевности. <span style="float: right;"><b>Т Н</b></span></p> <p>г) У 19. веку доминирале су позитивистичке методе које се баве односом писац – дело – време, а најпознатије су: биографска, историјска и психолошка. <span style="float: right;"><b>Т Н</b></span></p> |                      |       |              |                   |       |            |                  |       |               |                   |       |                   |                  |  |  |                 |  |  |  |
| 5.                   | <p>Повежи књижевне јунаке са ауторима у чијим се делима они појављују, тако што ћеш уписати одговарајући број испред сваког лика (два аутора су вишак):</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 40%;">1. Антоније Исаковић</td> <td style="width: 10%; text-align: center;">_____</td> <td style="width: 50%;">Ладо Тајовић</td> </tr> <tr> <td>2. Владан Десница</td> <td style="text-align: center;">_____</td> <td>Иван Катић</td> </tr> <tr> <td>3. Добрица Ћосић</td> <td style="text-align: center;">_____</td> <td>Ахмед Нурудин</td> </tr> <tr> <td>4. Меша Селимовић</td> <td style="text-align: center;">_____</td> <td>болничарка Бранка</td> </tr> <tr> <td>5. Михајло Лалић</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>6. Бранко Ћопић</td> <td></td> <td></td> </tr> </table>  | 1. Антоније Исаковић | _____ | Ладо Тајовић | 2. Владан Десница | _____ | Иван Катић | 3. Добрица Ћосић | _____ | Ахмед Нурудин | 4. Меша Селимовић | _____ | болничарка Бранка | 5. Михајло Лалић |  |  | 6. Бранко Ћопић |  |  |  |
| 1. Антоније Исаковић | _____  | Ладо Тајовић         |       |              |                   |       |            |                  |       |               |                   |       |                   |                  |  |  |                 |  |  |  |
| 2. Владан Десница    | _____  | Иван Катић           |       |              |                   |       |            |                  |       |               |                   |       |                   |                  |  |  |                 |  |  |  |
| 3. Добрица Ћосић     | _____  | Ахмед Нурудин        |       |              |                   |       |            |                  |       |               |                   |       |                   |                  |  |  |                 |  |  |  |
| 4. Меша Селимовић    | _____  | болничарка Бранка    |       |              |                   |       |            |                  |       |               |                   |       |                   |                  |  |  |                 |  |  |  |
| 5. Михајло Лалић     |  |                      |       |              |                   |       |            |                  |       |               |                   |       |                   |                  |  |  |                 |  |  |  |
| 6. Бранко Ћопић      |  |                      |       |              |                   |       |            |                  |       |               |                   |       |                   |                  |  |  |                 |  |  |  |
| 6.                   | <p>Заокружи слово испред назива стилске фигуре коју препознајеш у подвученом примеру из Змајевих <i>Ђулића увелака</i>.</p> <p style="text-align: center;">„<u>Поћем, клецнем, идем, застајавам,</u><br/> <u>Шеталицу сату задржавам (...)</u>”</p> <p>а) палилогија                      б) таутологија<br/> в) полисиндетон                г) персонификација</p>  |                      |       |              |                   |       |            |                  |       |               |                   |       |                   |                  |  |  |                 |  |  |  |

| 7.                        | <p>Пажљиво прочитај следећу строфу, па заокружи слова испред две карактеристике које се на њу односе.</p> <p>„Напољу студен. Пећ пуцка и грије.<br/>         Ја лежим. Руке под главом, па ћутим,<br/>         И слушам како грањем замрзнутим<br/>         У моја окна голи орах бије.”</p> <p>а) једанаестерац      б) парна рима      в) обгрљена рима<br/>         д) александринац      ђ) леонинска рима</p>   |                       |                          |                |                        |  |            |                    |                   |  |  |             |       |                           |  |                       |  |
|---------------------------|--|-----------------------|--------------------------|----------------|------------------------|--|------------|--------------------|-------------------|--|--|-------------|-------|---------------------------|--|-----------------------|--|
| 8.                        | <p>У следећем одломку из <i>Проклете авлије</i> подвуци пишчев коментар.</p> <p>„И Ћамил је упућен у Цариград, под сигурном али дискретном пратњом. (То је био једини уступак који је валија учинио кадији.) А са њим и његове књиге и рукописи, све под печатом. Чим су то сазнали, кадија и други пријатељи послали су свог човека за њим, да у Цариграду објасни ствар и помогне невином младићу.”</p>  |                       |                          |                |                        |  |            |                    |                   |  |  |             |       |                           |  |                       |  |
| 9.                        | <p>Ретардација је један од битних поступака у техници епског казивања којим се представљају догађаји и доживљаји који су се одиграли пре тренутка саопштења. Међу понуђеним, подвуци ретардирајуће епске елементе.</p> <p>РАСПРАВА      ДИГРЕСИЈА      ЕПИЗОДА      ПЕРСПЕКТИВА      ПОНАВЉАЊЕ</p>   |                       |                          |                |                        |  |            |                    |                   |  |  |             |       |                           |  |                       |  |
| 10.                       | <p>Попуни табелу како је започето:</p> <table border="1" data-bbox="222 887 1015 1117"> <thead> <tr> <th data-bbox="222 887 478 951">Назив дела</th> <th data-bbox="478 887 733 951">Пуно име и презиме писца</th> <th data-bbox="733 887 1015 951">Књижевна врста</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="222 951 478 1015"><i>Мрачајски прото</i></td> <td data-bbox="478 951 733 1015"></td> <td data-bbox="733 951 1015 1015">приповетка</td> </tr> <tr> <td data-bbox="222 1015 478 1048"><i>Нечиста крв</i></td> <td data-bbox="478 1015 733 1048">Борисав Станковић</td> <td data-bbox="733 1015 1015 1048"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="222 1048 478 1081"></td> <td data-bbox="478 1048 733 1081">Франц Кафка</td> <td data-bbox="733 1048 1015 1081">роман</td> </tr> <tr> <td data-bbox="222 1081 478 1117"><i>Господа Глембајеви</i></td> <td data-bbox="478 1081 733 1117"></td> <td data-bbox="733 1081 1015 1117">драма (у ужем смислу)</td> </tr> </tbody> </table> | Назив дела            | Пуно име и презиме писца | Књижевна врста | <i>Мрачајски прото</i> |  | приповетка | <i>Нечиста крв</i> | Борисав Станковић |  |  | Франц Кафка | роман | <i>Господа Глембајеви</i> |  | драма (у ужем смислу) |  |
| Назив дела                | Пуно име и презиме писца   | Књижевна врста        |                          |                |                        |  |            |                    |                   |  |  |             |       |                           |  |                       |  |
| <i>Мрачајски прото</i>    |  | приповетка            |                          |                |                        |  |            |                    |                   |  |  |             |       |                           |  |                       |  |
| <i>Нечиста крв</i>        | Борисав Станковић  |                       |                          |                |                        |  |            |                    |                   |  |  |             |       |                           |  |                       |  |
|                           | Франц Кафка  | роман                 |                          |                |                        |  |            |                    |                   |  |  |             |       |                           |  |                       |  |
| <i>Господа Глембајеви</i> |  | драма (у ужем смислу) |                          |                |                        |  |            |                    |                   |  |  |             |       |                           |  |                       |  |
| 11.                       | <p>Бројевима од 1 до 4 успостави правилан редослед одломака из дела <i>Чекање</i> Хорхе Луиса Борхеса.</p> <p>_____ Једног немирног јутра месеца јула пробудило га је присуство непознатих људи (а не звук отварања врата).</p> <p>_____ Возач му је помогао да истовари кофер; нека жена расејаног или уморног изгледа најзад отвори врата.</p> <p>_____ Враћајући се из биоскопа, једне вечери, осетио је да га неко гура.</p> <p>_____ Господин Вилјари у почетку није излазио из куће: после неколико недеља изашао је на кратко када је већ био пао мрак.</p>   |                       |                          |                |                        |  |            |                    |                   |  |  |             |       |                           |  |                       |  |

|     |   |
|-----|---|
| 12. | <p>На основу понуђеног описа, одреди о ком је писцу реч, па његово име и презиме напиши на линији.</p> <p>Био је северноамерички књижевник (1989–1961). Рано је почео да се бави новинарством што је оставило трага у његовом стилу – кратке реченице, многа понављања, објективни и сажети описи, честа дијалогска форма излагања, разговорни језик. Дела су му тематски везана за властита животна искуства. Обрађује мотиве из Првог светског рата у коме је био рањен као добровољац (<i>Збогом оружје</i>), из шпанског грађанског рата (<i>За ким звоно звони</i>) и Другог светског рата где учествује као ратни дописник. Године 1954. добио је Нобелову награду.</p> <hr/> <p>(пуно име и презиме писца)</p> |
| 13. | <p>Пажљиво прочитај одломак из следеће песме Миодрага Павловића, па одреди врсте строфа које се у њему појављују.</p> <p style="text-align: center;">„Пробудим се<br/>над креветом олуја<br/>Падају зреле вишње<br/>у благо<br/>У чамцу<br/>запомажу<br/>рашчупане жене<br/><br/>Вихор<br/>злурадих ноктију<br/>дави мртваце”</p> <p>У овом одломку се појављују:</p> <p>а) катрени и дистиси;<br/>б) дистиси и терцети;<br/>в) квинта и терцина;<br/>г) дистиси и секстина.</p> <p style="text-align: center;">Заокружи слово испред тачног одговора.</p>  |

|     |   |  |
|-----|---|--|
| 14. | <p>Повежи следеће реченице са ликовима који их казују тако што ћеш слово испред имена јунака написати на линији испред реченице коју је рекао. Један јунак је сувишан.</p> <p>_____ Благодат заборава и окрутност памћења леже ван наше власти.</p> <p>_____ Казао сам му да не знам шта је грех. Само су ми саопштили да сам крив.</p> <p>_____ Сад сам газда. Имам свега што човјеку треба, а времена имам и превише.</p> <p>_____ Четрдесет ми је година, ружно доба: човјек је још млад да би имао жеља а већ стар да их остварује.</p> <p>а) Ахмед Нурудин                      б) Иван Галерб                      в) Ђамил<br/>г) Ладо Тајовић                      д) Мерсо</p> |  |
| 15. | <p>У следећем одломку из дела <i>Чекајући Годоа</i> Семјуела Бекета подвуци дијалог.</p> <p>Дечак: Шта треба да кажем господину Годоу, господине?<br/>Владимир: Рећи ћеш му... (Застане.) ...рећи ћеш му да си ме видео и да... (Размишља.) ...да си ме видео.</p>  |  |
| 16. | <p>Подсети се одломка из једног чувеног дела руске књижевности, па одговори на захтеве испод текста.</p> <p style="text-align: center;">„Марија!<br/>Како у дебело ухо забости нежну реч?<br/>Птица<br/>Живи од песме,<br/>Пева<br/>Гладна и звонка,<br/>А ја сам човек, Марија,<br/>Прост,<br/>Кога је сипљива ноћ искашљала на прљаву<br/>Руку Пресње.”</p> <p>а) Из ког дела је овај одломак? _____<br/>б) Наведи име и презиме аутора овог дела. _____<br/>в) Ком књижевном правцу је аутор овог дела припадао? _____<br/>г) Којој књижевној врсти ово дело припада? _____</p>  |  |
| 17. | <p>О ком књижевном термину је реч? Одговор напиши на линији.</p> <p>Јавља се као антипод јунаку, односно као носилац обележја супротних оним које јунака чине оличењем врлине и морала. Одликују га негативна својства која обично имају важно место у радњи дела. То је _____.</p>   |  |

|     |  |  |
|-----|--|--|
| 18. | Допуни следећу реченицу.<br>Марија Васиљевна, Војници, Сребрјаков, Астров и Јелена Андрејевна ликови су из дела чији наслов гласи _____, а које је написао аутор _____<br>(пуно име и презиме аутора)  |  |
| 19. | На линијама напиши називе књижевнонаучних врста којима припадају следећи текстови.<br>а) Рођен сам у Лозници, у Јадру, на Михољдан 1865. Отац ми се звао Тодор, а мајка Марија. Док ми је мајка од једне стариначке породице у Јадру, по мушкој смо линији досељеници из Херцеговине. ( <i>Успомене из живота</i> , Јован Цвијић)<br>б) Родио се у нахији пожаревачкој у селу Добрињи. У младости је био хајдук неко вријеме, а потом је као сељак трговао живом стоком и другим којекаквијем ситницама... ( <i>Петар Теодоровић Добрињац</i> , Вук Караџић) |  |
| 20. | Уписујући бројеве од 1 до 4 поред наслова дела и имена писца, успостави хронолошки редослед у односу на историјску подлогу збивања у делима.<br><i>Сеобе</i> , Милош Црњански _____<br><i>Време смрти</i> , Добрица Ћосић _____<br><i>Горски вијенац</i> , Петар Петровић Његош _____<br><i>Лелејска гора</i> , Михајло Лалић _____  |  |

### Решења (окружно; IV разред)

| Питање | Тачан одговор  | Кључ за оцењивање   |
|--------|--|---|
| 1.     | Ђорђе Катић; Аћим Катић (редослед није битан); <i>Корени</i>               | Сва три тачна – 1 бод.  |
| 2.     | херменеутике (херменеутика)<br><b>НАПОМЕНА: признаје се и херменаутика</b> | 1 бод   |
| 3.     | в) роман тока свести   | 1 бод   |
| 4.     | а) Г<br>б) Г<br>в) Н<br>г) Г   | Један и два тачна не доносе бод. Три и четири тачна носе 1 бод. |

| 5.                        | Михајло Лалић (5) Ладо Тајовић;<br>Добрица Ћосић (3) Иван Катић;<br>Меша Селимовић (4) Ахмед Нурудин;<br>Антоније Исаковић (1) болничарка Бранка.  | Сви тачно повезани парови носе 1 бод.   |                     |                |                        |                    |            |                    |                   |  |               |             |       |                           |                        |                       |   |
|---------------------------|--|---|---------------------|----------------|------------------------|--------------------|------------|--------------------|-------------------|--|---------------|-------------|-------|---------------------------|------------------------|-----------------------|---|
| 6.                        | б) таутологија   | 1 бод   |                     |                |                        |                    |            |                    |                   |  |               |             |       |                           |                        |                       |   |
| 7.                        | а) једанаестерац<br>в) обгрљена рима   | Два тачна одговора носе 1 бод.  |                     |                |                        |                    |            |                    |                   |  |               |             |       |                           |                        |                       |   |
| 8.                        | (То је био једини уступак који је валија учинио кадији.)   | 1 бод<br>Уколико ученик подвуче било који други део текста, одговор се не признаје. |                     |                |                        |                    |            |                    |                   |  |               |             |       |                           |                        |                       |   |
| 9.                        | дигресија<br>епизода<br>понављање  | Сва три тачна одговора носе 1 бод.  |                     |                |                        |                    |            |                    |                   |  |               |             |       |                           |                        |                       |   |
| 10.                       | <table border="1"> <thead> <tr> <th>Назив дела</th> <th>Име и презиме писца</th> <th>Књижевна врста</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td><i>Мрачајски прото</i></td> <td><b>Петар Кочић</b></td> <td>приповетка</td> </tr> <tr> <td><i>Нечиста крв</i></td> <td>Борисав Станковић</td> <td><b>роман;</b><br/><b>психолошки роман</b></td> </tr> <tr> <td><i>Процес</i></td> <td>Франц Кафка</td> <td>роман</td> </tr> <tr> <td><i>Господа Глембајеви</i></td> <td><b>Мирослав Крлежа</b></td> <td>драма (у ужем смислу)</td> </tr> </tbody> </table> | Назив дела  | Име и презиме писца | Књижевна врста | <i>Мрачајски прото</i> | <b>Петар Кочић</b> | приповетка | <i>Нечиста крв</i> | Борисав Станковић | <b>роман;</b><br><b>психолошки роман</b> | <i>Процес</i> | Франц Кафка | роман | <i>Господа Глембајеви</i> | <b>Мирослав Крлежа</b> | драма (у ужем смислу) | Један и два тачна не доносе бод. Три тачна (и један погрешан) носе цео бод. Четири тачна је 1 бод. Напомена: признаје се само пуно име и презиме писца. |
| Назив дела                | Име и презиме писца  | Књижевна врста  |                     |                |                        |                    |            |                    |                   |  |               |             |       |                           |                        |                       |   |
| <i>Мрачајски прото</i>    | <b>Петар Кочић</b>   | приповетка  |                     |                |                        |                    |            |                    |                   |  |               |             |       |                           |                        |                       |   |
| <i>Нечиста крв</i>        | Борисав Станковић  | <b>роман;</b><br><b>психолошки роман</b>  |                     |                |                        |                    |            |                    |                   |  |               |             |       |                           |                        |                       |   |
| <i>Процес</i>             | Франц Кафка  | роман   |                     |                |                        |                    |            |                    |                   |  |               |             |       |                           |                        |                       |   |
| <i>Господа Глембајеви</i> | <b>Мирослав Крлежа</b>   | драма (у ужем смислу)   |                     |                |                        |                    |            |                    |                   |  |               |             |       |                           |                        |                       |   |
| 11.                       | 4<br>1<br>3<br>2   | Цео тачан низ носи 1 бод.   |                     |                |                        |                    |            |                    |                   |  |               |             |       |                           |                        |                       |   |
| 12.                       | Ернест Хемингвеј   | 1 бод   |                     |                |                        |                    |            |                    |                   |  |               |             |       |                           |                        |                       |   |
| 13.                       | б) дистиси и терцети   | 1 бод   |                     |                |                        |                    |            |                    |                   |  |               |             |       |                           |                        |                       |   |
| 14.                       | ___ б ___ Благодат заборавља и окрутност памћења леже ван наше власти.<br>___ д ___ Казао сам му да не знам шта је грех. Само су ми саопштили да сам крив.<br>___ г ___ Сад сам газда. Имам свега што човјеку треба, а времена имам и превише.<br>___ а ___ Четрдесет ми је година, ружно доба: човјек је још млад да би имао жеља а већ стар да их остварује.   | Три и четири тачна носе 1 бод.  |                     |                |                        |                    |            |                    |                   |  |               |             |       |                           |                        |                       |   |

|     |   |   |
|-----|---|---|
| 15. | Дечак: <u>Шта треба да кажем господину Годов, господине?</u><br>Владимир: <u>Рећи ћеш му... (Застане.) ...рећи ћеш му да си ме видео и да... (Размишља.) ...да си ме видео.</u> | Све тачно подвучено носи 1 бод.<br>Уколико ученик подвуче било који други део текста, одговор се не признаје. |
| 16. | а) <i>Облак у панталонама</i><br>б) Владимир Мајаковски<br>в) футуризам<br>г) поема   | Три и четири тачна носе 1 бод.<br>НАПОМЕНА: признаје се само пуно име и презиме писца.                        |
| 17. | <b>антијунак</b><br><b>НАПОМЕНА: признаје се и негативни јунак (не признаје се антагониста)</b>   | 1 бод   |
| 18. | <i>Ујка Вања</i> , Антон Павлович Чехов   | Оба тачна носе 1 бод.<br>НАПОМЕНА: признаје се само пуно име и презиме писца.                                 |
| 19. | а) аутобиографија;<br>б) биографија   | Оба тачна носе 1 бод.   |
| 20. | <u>2</u><br><u>3</u><br><u>1</u><br><u>4</u>  | Цео тачан низ носи 1 бод.   |

|  |  |  |
|--|--|--|
| <b>Школска 2013/2014. година</b><br>Републичко такмичење ученика гимназија и средњих стручних школа<br>Књижевна олимпијада<br>I разред |  |  |
| 1.   | Заокружи слова испред три писца који су били у дипломатској служби.<br>а) Иво Андрић      б) Љубомир Ненадовић      в) Јован Дучић<br>г) Бранислав Нушић      д) Данило Киш  |  |
| 2.   | Пажљиво прочитај следећи одломак па одговори на захтеве испод њега.<br>„Гњев ми, богињо певај, Ахилеја, Пелеју сина злосрећни, штоно Ахејце у хиљаде ували јада...”<br>а) Овакав почетак Хомерове <i>Илијаде</i> представља пример за књижевну конвенцију у епској поезији која се назива _____ . (допуни)<br>б) Певач призива _____ да га надахну да испева стихове. (допуни) |  |